

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การรวบรวมข้อมูลทางสังคมศาสตร์ อาจทำได้หลายวิธีการด้วยกัน อาทิเช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การศึกษาวิจัยจากเอกสาร การติดตามศึกษาตัวอย่างที่เลือกมาในระยะยาว การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ เป็นต้น ในบรรดาวิธีการเหล่านี้ วิธีสุดท้ายคือ การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์นับได้ว่าเป็นวิธีที่สะดวกและเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด กล่าวคือประหยัดกำลังคนเพราะไม่ต้องออกไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ประหยัดเวลาที่ต้องใช้ในการเดินทางและค่าที่พัก ตลอดจนสามารถครอบคลุมประชากรตัวอย่าง ซึ่งอยู่กระจัดกระจายในท้องที่ต่าง ๆ โดยมีข้อแม้ว่าระบบการสื่อสารจะต้องมีไปถึงท้องที่ต่าง ๆ เหล่านั้น นอกจากนี้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ยังมีข้อดีอีกหลายประการ เช่น ช่วยลดการเผชิญหน้า และลดความอึดอัดในการตอบคำถามบางคำถามระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ตอบคำถาม โดยเฉพาะการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อเรื่องต่าง ๆ และไม่จำเป็นต้องใช้ศิลปะในการสัมภาษณ์ตัวต่อตัว (ภัสสร ลิมานนท์ อ้างใน พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ, 2531) อย่างไรก็ตามอาจพบว่า ผู้ตอบไม่ตั้งใจตอบหรือแกล้งตอบ (faking) หรือ อาจให้ผู้อื่นตอบให้แทน นอกจากนี้ปัญหาสำคัญที่ผู้วิจัยพบในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ก็คือ กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับคืนในอัตราค่อนข้างต่ำ ผู้วิจัยจึงมองเห็นความสำคัญที่จะทำการศึกษาอัตราการตอบกลับและความคงเส้นคงวาในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์โดยวิธีการให้สิ่งล่อใจในระยะแรกที่แตกต่างกันโดยไม่มี การติดตามแบบสอบถามว่าจะทำให้อัตราการตอบกลับสูงขึ้นหรือไม่ และจะมีผลทำให้ผู้ตอบมีความคงเส้นคงวาในการตอบแบบสอบถามเพิ่มขึ้นหรือไม่

โดยทั่วไปแล้ว การส่งและคืนแบบสอบถามทางไปรษณีย์นั้น ผู้วิจัยจะต้องอำนวยความสะดวกในการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ได้แก่ การติดดวงตราไปรษณียากรในแบบสอบถามทั้งไปและกลับ

อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามชนิดไม่มีผลสะท้อนต่อผู้ตอบ มีอัตราการตอบกลับสูงกว่าแบบสอบถามที่มีผลสะท้อนต่อผู้ตอบ ส่วนอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่ผู้ตอบไม่ต้องระบุชื่อนั้นก็มีอัตราการตอบกลับสูงกว่าแบบสอบถามที่ผู้ตอบต้องระบุชื่อ และพบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของคำถามกับการให้สิ่งล่อใจต่ออัตราการตอบกลับ (สุภาพร โภกเชิงกุล, 2523) การให้สิ่ง

ตอบแทนแก่ผู้ตอบแบบสอบถามทำให้อัตราการตอบกลับสูงกว่าการไม่มีการให้สิ่งตอบแทน และการให้สิ่งตอบแทนในระยะแรกของการส่ง ทำให้ได้รับอัตราการตอบกลับสูงกว่าในระยะที่ 2 (การติดตามครั้งที่ 1) และ ระยะที่ 3 (การติดตามครั้งที่ 2) (อัญชลี คงมั่น, 2523) อัตราการตอบแบบสอบถามที่มีความยาว 4 หน้าสูงกว่าแบบสอบถามที่มีความยาวขนาด 12 หน้า ส่วนอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่มีความยาวขนาด 4 หน้า และ 8 หน้า พบว่าไม่แตกต่างกัน อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่พิมพ์ด้วยกระดาษสีเขียวและสีฟ้าสูงกว่าแบบสอบถามที่พิมพ์ด้วยกระดาษสีขาว (วิไลวรรณ ศาครวิมล, 2523) แบบสอบถามที่ได้รับการจัดหน้าสูงกว่าแบบสอบถามธรรมดา และผลการศึกษายังไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะสรุปว่าอัตราการตอบแบบสอบถามที่พิมพ์ด้วยระบบออฟเซตสูงกว่าแบบสอบถามที่พิมพ์แบบออลสีเนา และไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการจัดหน้ากับระบบการพิมพ์ที่มีต่ออัตราการตอบกลับ (วิจิตรา ประสาทเวทย์กุล, 2523) การตอบแบบสอบถามที่ใช้จดหมายนำ และจดหมายติดตามที่ออกโดยบุคคลที่มีตำแหน่งต่างกัน พบว่าอัตราการตอบไม่แตกต่างกัน (สุเทพ ไชยบุตร, 2527) อัตราการตอบกลับคืนของแบบสอบถามที่ไม่เกี่ยวกับวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่างในระยะที่ยังไม่ได้ติดตาม และภายหลังการติดตามทั้งสองครั้ง พบว่าไม่แตกต่างกัน (พิชัย แก้วสุวรรณ, 2529) อัตราการตอบกลับและความจริงใจในการตอบของแบบสอบถามที่มีการแจ้งผู้ตอบและแบบสอบถามให้ทราบล่วงหน้าสูงกว่าไม่มีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า อัตราการตอบกลับและความจริงใจในการตอบแบบสอบถามที่พิมพ์ด้วยหมึกสีน้ำเงินและสีเขียวสูงกว่าแบบสอบถามที่พิมพ์ด้วยหมึกสีแดงและสีดำ อัตราการตอบกลับและความจริงใจในการตอบแบบสอบถามที่กำหนดวันส่งกลับไม่แตกต่างจากแบบสอบถามที่ไม่กำหนดวันส่งกลับ (สุชีรา กัทธายุตวรรัตน์, 2531)

จากการศึกษาค้นพบในเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้อัตราการตอบกลับสูงขึ้นเพื่อที่จะทำให้ผลการวิจัยเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น จากการศึกษาของสมาคม NEA พบว่าข้อมูลของแบบสอบถามจะเป็นตัวแทนของประชากรได้ ต้องได้จำนวนแบบสอบถามคืนมากกว่าร้อยละ 90 ของจำนวนที่ส่งไป (อุทุมพร จามรมาน, 2530) และการวิจัยที่ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจึงให้ความสำคัญต่อจำนวนของแบบสอบถามที่ส่งกลับคืนมา กลยุทธ์ในการทำให้อัตราการตอบกลับสูง งานวิจัยบางเรื่องอาจจะต้องมีสิ่งล่อใจ เช่น การให้รางวัลตอบแทน (อุทุมพร จามรมาน, 2530) จากข้อค้นพบของ อัญชลี คงมั่น การให้สิ่งตอบแทนเป็นหนังสือการประเมินทางการศึกษาแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นครุทำให้ได้รับอัตราการกลับของตอบแบบสอบถามที่ส่งไปรษณีย์สูงกว่าการไม่ให้สิ่งตอบแทน และการให้สิ่งตอบแทนแก่ผู้ตอบแบบสอบถามในระยะแรก ทำให้ได้รับอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์สูงกว่าการให้สิ่งตอบแทนแก่ผู้ตอบ

แบบสอบถามในระยะที่สองและระยะที่สาม และสูงกว่าการให้คำสัญญาเรื่องการส่งบทความวิจัยให้เมื่อการวิจัยเสร็จสิ้นลง สำหรับการวิจัยในประเทศ อาร์.เอ. โรบินสัน และ ฟิลิป เอจิสิม (R.A. Robinson and Phillip Agisim, 1951) พบว่าการให้เงิน 25 เซนต์ เป็นรางวัลตอบแทนทำให้อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามเพิ่มขึ้นจาก 60% เป็น 80% และจากผลการวิจัยของ ชายเลอร์ ดับลิว ฮัค และ เอ็ดวิน เอ็ม กลีสัน (Schuyler W. Huck and Edwin M. Gleason, 1974) ได้พบว่าควรส่งสิ่งตอบแทนไปพร้อมกับการส่งแบบสอบถามครั้งแรกหรือการส่งครั้งที่สอง ส่วนการส่งสิ่งตอบแทนครั้งที่สามจะไม่ได้ผลสำหรับผลงานวิจัยในประเทศไทยในเรื่องการให้สิ่งตอบแทนแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม ทำให้อัตราการตอบกลับสูง 55.71 เปอร์เซ็นต์ โดยมีเทคนิคการติดตามแบบสอบถามอีก 2 ครั้ง ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมดประมาณ 96.75 เปอร์เซ็นต์ (อัญชลี คงมั่น, 2523) ดังนั้นจึงได้มีผู้สนใจพยายามแสวงหาวิธีการที่จะเพิ่มอัตราการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ เช่นเดียวกัน

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างครู - อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร เพราะส่วนใหญ่การวิจัยทางการศึกษานิยมเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนี้ ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างครู-อาจารย์ดังกล่าวได้เคยมีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้แบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์มาอย่างกว้างขวาง ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการทำความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับพฤติกรรมการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว โดยการให้สิ่งล่อใจ 2 ชนิดคือ หนังสือการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน กับการจับฉลากให้รางวัลจากแบบสอบถามที่ตอบกลับคืน และไม่มีกรให้สิ่งล่อใจ เพื่อผลการค้นพบจะทำให้ได้ความรู้และเทคนิคบางอย่างที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในการใช้สิ่งล่อใจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่ส่งไปทางไปรษณีย์ ซึ่งนอกเหนือจากที่ได้เคยมีผู้ทำการศึกษาไว้แล้ว ผู้วิจัยคาดว่าข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักวิจัยอื่น ๆ ที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างครู-อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ ในเขตกรุงเทพมหานคร และอาจนำไปประยุกต์ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้แบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ เพื่อให้ได้รับอัตราการตอบกลับที่สูง และข้อมูลที่ได้เป็นคำตอบที่ผู้ตอบตอบอย่างคงเส้นคงวา เป็นเรื่องของคุณภาพของข้อมูลที่น่าจะเกี่ยวข้องกับความจริงของข้อมูล เพราะการได้รับแบบสอบถามกลับคืนมามาก ถ้าไม่มีคุณภาพหรือความจริงของข้อมูลก็ย่อมไม่มีประโยชน์แต่ประการใด ดังนั้นงานวิจัยจึงต้องคำนึงถึงอัตราการตอบของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาสูง และข้อมูลที่ผู้ตอบตอบด้วยความคงเส้นคงวาจึงจะทำให้ผลการวิจัยเป็นที่น่าเชื่อถือ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบอัตราการตอบกลับและความคงเส้นคงวาในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ของครู โดยวิธีการส่งสิ่งตอบแทนไปพร้อมกับแบบสอบถาม วิธีการจับฉลากให้รางวัล จากรหัสของแบบสอบถามที่ตอบกลับคืน และวิธีที่ไม่มีการให้สิ่งล่อใจ

สมมติฐานของการวิจัย

ผลการวิจัยของ สตีเฟน ดับลิว บราวน์ และ เคเนท เอ โคนีย์ (Stephen W. Brown and Kenneth A. Coney, 1977) เกี่ยวกับการให้รางวัลเพื่อเพิ่มอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์กล่าวว่า การให้สิ่งของเป็นรางวัลส่งให้พร้อมกับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์จะช่วยให้เพิ่มอัตราการตอบกลับได้มาก และผลการวิจัยของ ชายเลอร์ ดับลิว ฮัค และ เอ็ดวิน เอ็ม กลีสัน (Schuyler W. Huck and Edwin M. Gleason, 1974) พบว่า การให้เงินเป็นรางวัลจำนวน 25 เซนต์ ทำให้อัตราการตอบกลับสูงขึ้นกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ กลุ่มที่ได้รับเงินตอบแทนได้รับอัตราการตอบกลับร้อยละ 78 ส่วนกลุ่มที่ไม่ได้รับเงินรางวัลตอบแทน ได้รับอัตราการตอบกลับร้อยละ 50 ทั้งนี้ยังไม่รวมผลการติดตามพบว่าการให้รางวัลในการส่งครั้งแรก และการให้รางวัลในระยะการติดตามครั้งที่ 1 ทำให้อัตราการตอบกลับดีที่สุด และควรส่งสิ่งตอบแทนให้ในการส่งแบบสอบถามครั้งแรก นอกจากนี้การศึกษาทางจิตวิทยาของ รอย เชเฟอร์ และ การ์ดเนอร์ เมอร์ฟี (Shefer, Gardner, 1945 อ้างถึงใน เดโซ สวานานท์, 2526) พบว่าถ้าสิ่งของสิ่งใดมีความสัมพันธ์กับรางวัลและการลงโทษ การรับรู้สิ่งนั้นก็จะมีผลตามไปด้วย โดยผู้เข้าทดลองสามารถจำตัวเลขที่มีรางวัลได้ง่ายกว่าตัวเลขที่ไม่มีรางวัล โดยสรุปแล้วถ้าการกระทำนั้นสัมพันธ์กับสิ่งของหรือมีเหตุการณ์ที่นำไปสู่ความพึงพอใจการรับรู้ในสิ่งของหรือในเหตุการณ์นั้นก็จะได้รับการส่งเสริม ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานเป็น 4 ข้อคือ

1. อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์โดยวิธีการให้สิ่งล่อใจด้วยการส่งสิ่งตอบแทนไปพร้อมกับแบบสอบถาม และวิธีการจับฉลากให้รางวัลจากรหัสของแบบสอบถามที่ตอบกลับคืนน่าจะสูงกว่าวิธีการไม่ให้สิ่งล่อใจ

2. อัตราความคงเส้นคงวาในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ โดยวิธีการให้สิ่งล่อใจด้วยการส่งสิ่งตอบแทนไปพร้อมกับแบบสอบถามและวิธีการจับฉลากให้รางวัลจากรหัสของแบบสอบถามที่ตอบกลับคืนน่าจะสูงกว่าวิธีการไม่ให้สิ่งล่อใจ

3. อัตราการตอบกลับของตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ โดยวิธีการให้สิ่งล่อใจ ด้วยการส่งสิ่งตอบแทนไปพร้อมกับแบบสอบถาม และวิธีการจับฉลากให้รางวัลจากรหัสของแบบสอบถามที่ตอบกลับคืนไม่แตกต่างกัน

4. อัตราความคงเส้นคงวาในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ โดยวิธีการให้สิ่งล่อใจ ด้วยการส่งสิ่งตอบแทนไปพร้อมกับแบบสอบถามและวิธีการจับฉลากให้รางวัลจากรหัสของแบบสอบถามที่ตอบกลับคืนไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู-อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2532

2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะเทคนิคการเพิ่มอัตราการตอบกลับ และความคงเส้นคงวาในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ โดยการส่งสิ่งตอบแทนไปพร้อมกับแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่การให้หนังสือ "การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน" โดยศาสตราจารย์ ดร.อุทุมพร จามรมาน ให้แก่กลุ่มตัวอย่างประชากรผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ๆ ละ 1 ฉบับ และการให้รางวัล ด้วยการจับฉลากจากรหัสของแบบสอบถามจำนวน 3 รางวัล ซึ่งได้แก่ รางวัลที่ 1 เงินจำนวน 1,500 บาท รางวัลที่ 2 เงินจำนวน 1,000 บาท และรางวัลที่ 3 เงินจำนวน 500 บาท ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามโดยไปรษณีย์ธรรมดา ทั้งนี้โดยให้มีระยะเวลาของการตอบกลับ 3 สัปดาห์ และไม่มีการติดตามแบบสอบถาม

3. การส่งแบบสอบถามเรื่อง "ลักษณะครูที่ดี" เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลจะส่งไปให้แก่กลุ่มตัวอย่างประชากรโดยผู้ใช้ที่อยู่ทำงาน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) มี 2 ชนิด ได้แก่

1.1 สิ่งล่อใจ ซึ่งจำแนกเป็น

1.1.1 การส่งสิ่งตอบแทนไปพร้อมกับแบบสอบถาม

1.1.2 การให้รางวัลด้วยการจับฉลากจากรหัสของแบบสอบถามที่ตอบกลับคืน

1.2 ไม่มีการให้สิ่งล่อใจ

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

2.1 อัตราการตอบกลับ

2.2 อัตราความคงเส้นคงวาในการตอบแบบสอบถาม

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การบริการของไปรษณีย์ในเขตกรุงเทพมหานครแต่ละ เขตมีประสิทธิภาพเท่าเทียมกัน ตลอดช่วงเวลา 3 สัปดาห์ของการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ จากวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2533 ถึงวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ.2533

2. ผู้วิจัยถือว่าคำตอบที่ไม่ตรงกันหรือไม่สอดคล้องกันตามเกณฑ์ของการตรวจสอบคำตอบในวิธีการตรวจสอบความคงเส้นคงวาเป็นคำตอบที่แสดงถึงความไม่คงเส้นคงวาในการตอบ และถือว่าคำตอบที่ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบเป็นคำตอบที่มีความคงเส้นคงวาในการตรวจสอบ เนื่องจากแบบสอบถามมีทั้งหมด 8 คู่ ในแบบสอบถามมีข้อกระทงที่ใช้ตรวจสอบความคงเส้นคงวาของการตอบ 8 คู่ ในการตรวจสอบคำตอบจากแบบสอบถามฉบับที่ผู้ตอบตอบอย่างคงเส้นคงวาใช้เกณฑ์ในการตัดสิน 75% ขึ้นไปคือจะต้องได้คะแนนความคงเส้นคงวาตั้งแต่ 6 คะแนนขึ้นไปจากคะแนนเต็ม 8 คะแนน โดยมีวิธีพิจารณาคือ ถ้าคำตอบของข้อกระทงที่สื่อความหมายคล้ายคลึงกันคู่ใดตรงกันถือว่าได้คะแนนความคงเส้นคงวา 1 คะแนน ถ้าไม่ตรงกันถือว่าได้ 0 คะแนน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม หมายถึง เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทหนึ่งซึ่งให้ผู้ตอบตรวจสอบ หรือแสดงความคิดเห็นตามลักษณะที่กำหนดค่าให้ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง แบบสอบถามเรื่องลักษณะของครูที่ดีของ เฉลียว บุรีภักดี และคณะ ซึ่งดัดแปลงโดย สุชีรา ภัทรายุทธวรรณ์ (2530) ประกอบด้วยข้อกระทง 100 ข้อ โดยมีข้อกระทงสำหรับตรวจสอบความคงเส้นคงวารวมอยู่ด้วย 16 ข้อ

อัตราการตอบกลับ หมายถึง สัดส่วนหรือร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับทางไปรษณีย์หลังจากที่ส่งแบบสอบถามไป 3 สัปดาห์โดยไม่มี การติดตามแบบสอบถาม

ความคงเส้นคงวา หมายถึง ความสอดคล้องของคำตอบจากการตอบซ้ำคำถามที่มีเนื้อหาเหมือนกัน ได้แก่คำตอบที่ผู้ตอบได้ตอบอย่างมีความคงที่ในตนเองโดยการตรวจสอบ คำตอบที่สอดคล้องกันของผู้ตอบในข้อความที่สื่อความหมายคล้ายคลึงกัน

คะแนนความคงเส้นคงวา หมายถึงคะแนนที่ได้จากการตรวจสอบความคงเส้นคงวาในการตอบแบบสอบถาม การตอบที่ถือว่ามีความคงเส้นคงวา เมื่อการตอบนั้นได้คะแนนความคงเส้นคงวาตั้งแต่ 6 คะแนนขึ้นไปจากคะแนนเต็ม 8 คะแนน หรือเกณฑ์ตัดสิน 75% ขึ้นไป โดยพิจารณาตรวจให้คะแนนดังนี้ ถ้าคำตอบในข้อกระทงที่สื่อความหมายคล้ายคลึงกันคู่ใดตรงกัน ถือว่าได้คะแนนความคงเส้นคงวา 1 คะแนน ถ้าไม่ตรงกันถือว่าได้ 0 คะแนน

สิ่งล่อใจ หมายถึง สิ่งตอบแทนที่ให้เพื่อเร้าหรือกระตุ้นให้ผู้ตอบมีความต้องการที่จะตอบ และมีความคงเส้นคงวาในการตอบแบบสอบถาม ในการวิจัยนี้ สิ่งล่อใจ หมายถึงหนังสือการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน โดยศาสตราจารย์ ดร.อุทุมพร จามรมาน และการให้รางวัลโดยการจับฉลากจากรหัสของแบบสอบถามที่ตอบกลับคืน ได้แก่ จำนวนเงิน แบ่งเป็น 3 รางวัล รางวัลที่ 1 จำนวน 1,500 บาท รางวัลที่ 2 จำนวน 1,000 บาท รางวัลที่ 3 จำนวน 500 บาท

การจับฉลาก หมายถึง วิธีการจับฉลากจากรหัสของแบบสอบถามที่ตอบกลับคืนโดยการทำการสุ่มอย่างง่ายจำนวน 3 ครั้ง แบบไม่มีการใส่คืน เพื่อให้ได้รางวัล 3 รางวัล

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แม้ว่าผู้วิจัยได้วางแผนมาแล้วเป็นอย่างดีแต่ก็ยังมีอุปสรรคเคลื่อนที่ไม่สามารถควบคุมได้ เนื่องจากสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. แบบการบริหารโรงเรียนที่แตกต่างกันทำให้มีผลต่อระบบบริการไปรษณีย์ภายในโรงเรียน ความกระตือรือร้นของกลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งอาจกระทบต่ออัตราการตอบกลับของครูในแต่ละโรงเรียน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในช่วงเวลาของกลุ่มตัวอย่างประชากรมีภาระกิจมาก เนื่องจากเป็นช่วงเวลาใกล้จะสิ้นปีการศึกษา ครูและอาจารย์ต้องเร่งการสอน การออกข้อสอบ

ตรวจสอบข้อสอบ และอื่น ๆ ซึ่งอาจทำให้กลุ่มตัวอย่างประชากรไม่มีเวลาเพียงพอที่จะตอบแบบสอบถาม จึงอาจมีผลทำให้อัตราการตอบกลับคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงไปบ้าง

3. แบบสอบถามสูญหายภายหลังส่งไปให้ผู้ตอบ อาจเนื่องมาจากแบบสอบถามไม่ถึงมือผู้ตอบแบบสอบถาม เพราะอาจเกิดจากการที่ไปรษณีย์ไม่ส่งแบบสอบถามกลับคืนมาให้ผู้ส่ง เมื่อไม่มีผู้รับ จึงทำให้สัดส่วนของการตอบแต่ละครั้งอาจคลาดเคลื่อนไปบ้าง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อนักวิจัย เพื่อจะได้ทราบว่าวิธีการให้สิ่งล่อใจโดยการส่งสิ่งตอบแทนไปพร้อมแบบสอบถาม การให้รางวัลโดยการจับฉลากจากรหัสของแบบสอบถามที่ตอบกลับคืนและการไม่ให้สิ่งล่อใจ วิธีการใดจะทำให้อัตราการตอบกลับและความคงเส้นคงวาในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ วิธีใดได้ผลดีที่สุด เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมคุณภาพของข้อมูลและงานวิจัยต่อไป

2. ได้ทราบถึง เทคนิคและแนวทางที่ทำให้การวิจัยทางสังคมศาสตร์ ที่ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น โดยได้ทราบเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครู-อาจารย์โดยใช้แบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ที่ทำให้ผู้ตอบมีความคงเส้นคงวา และได้มีงานในการตอบแบบสอบถามเพิ่มขึ้น